

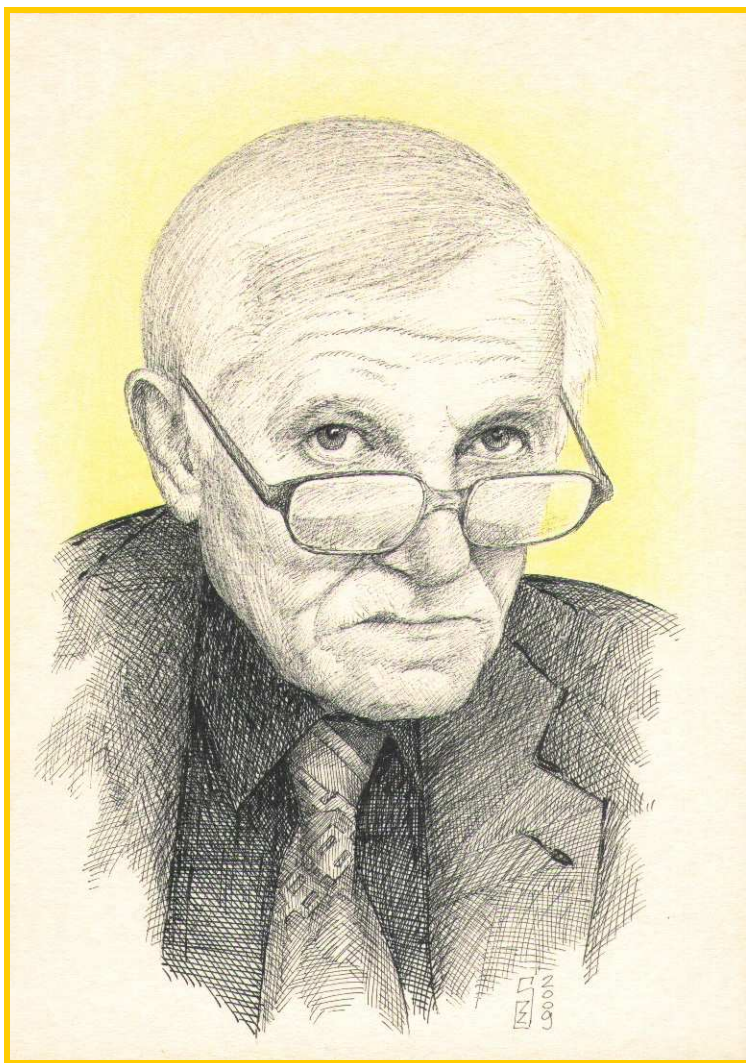
GONDOS GYULA

**Fejezetek egy mai
Anyeginből**

GONDOS GYULA

**Fejezetek egy mai
Anyeginból**

SZEISZRID ZOLTÁN: *Gondos Gyula író, költő*
arcképe
színes ceruzarajz

Gondos Gyula eddigi publikációi:

Mellékágak, versek, Kisvárdai, 1997, magánkiadás

A szőlő lelke, versek, Kisvárdai, 2000, magánkiadás

Megszakadt ösvényen, válogatott és újabb versek, Kisvárdai, 2002, magánkiadás

Marasztó rímhajlatok, versek, Kisvárdai, 2005, magánkiadás

A zengő labirinth, tanulmányok kritikák, Örökség Kiadó, Nyíregyháza, 2008

Címlapfotó: V. HEGEDŰS ZSUZSA

Fejezetek egy mai Anyeginből

1.

Olvasóm kedves, jól figyelj rám:
lesz bár, ki incselkedve les,
adja modern versem, mit elvár
kinek nem folt, ha régies.
Így hát felvállalom merészen. –
Igaz, nem posztmodern egészen,
szavam olykor puskinsi, sőt
bántok régi s új anti-hőst.
Oly költő, aki – írták rólam –
nem tudja versben vallani
ami személyes-prózai:
teszi, magát vigasztalóan,
hogy úgy ír, miként Puskin ott,
s versel, mint Áprily tudott.

2.

Korunk e furcsa szintézisét
a meg-megugró gondolat
újklasszis fénybe vonja ismét,
míg bent a régmúlt fojtogat.
Cselekmény játék tán megenyhít:
Jevgenyijjel keverte Lenszkijt,
s bár egyikükkel sem iker,
húszévest ködbevonni mer
úgy, hogy magát kisebbítette
vesztegetvén abban hitét,
mit ér egy bölcs ifjúi lét.
Csak egyként menthető a tette:
fölfedte – üssön bár sebet –,
mikor s mi volt a kóreset.

Első fejezet

1.

Nem volt elveknek jámbor öre
hősünk, korán fáradt zseni.
Dicsőség? Nem kért már belőle,
görcsös lázzal bírt költeni.
mígnem érzés, szülőföld-líra
lett untságának kétes írja
(Igaz, e gyötrő szeretet
jó, hogy máig ki nem veszett.)
– Nos hát, versem andalgó hőse
a Tisza-parton született,
s nem tudta, ezzel megetet
kritikust, s hódol ismerőse.
De hát, mert pénz föl nem veti,
foglalkozás is kell neki.

2.

S valóban hír futott kezéhez,
hogy állását elnyerte itt,
fantáziát hogy vinne véghez,
és szemlélné vidékeit,
mit újra felfedezni vágyott.
Talált munkás-paraszt világot,
(Ne hassa MDP-szag át,
a kormány hívta így magát.)
Újdonat téesz-világ jött be,
s kiknek nem kellett már kapa,
kiszabadult lányok hada –
És többek közt az is gyötörte:
Jól élt, kit sorsa fentre tolt,
mint rég a dzsenti tette volt.

3.

Csapatba gyűlt leánycselédek
töltötték meg az iskolát,
politikus tagsági lények,
s ellenség a látszat-barát.
Hát itt a lant hogy tudjon élni?
S dolgát már látta fölcserélni
(mint ki sebes lovat kifog)
csak értően oktatni fog.
Lehetett volna sors kegyeltje,
mit nem tudott, nem volt olyas,
de nem volt elég *vonalas* –
a bosszúságot egyre nyelte,
s minden szomszédja tudja már:
nem veszélyes csodabogár.

4.

Tanulmányunk keresztbe metszve
várt a téesz gyümölcsöse.
A drága termést hogy leszedje,
nem volt elég Janó, Bözse.
Hogy tudtak kapaszkodni ágon!
A dolgos múlt még hosszan rányom
gyermekre paraszt bélyeget –
Ma már ilyesmi nem lehet,
gyorsan kell már feledni múltat:
Nem is néznek szét kerteken,
várja őket Wellness-terem
vagy korcsolyázni megtanultak.
Bosszúságom velük kikezd:
Csinálták volna végig ezt!

5.

Majd, hogy a *magyar csoda* feljött,
ha érett alma és dió,
a munkaadó s munkás fél közt
folyt a reprezentáció.
Értendők rajta most tanárok,
kivált mozgalmasságban sztárok,
s a gazdák, téesz-vezetők –
úri módira leltek ők.
Már tűzre téve főtt a pörkölt,
rácsozaton pirult a sült,
pálinka is előkerült
és időt aki arra töltött,
vagy Központból jött, de kivált
a párttitkár is lesben állt.

6.

Vagy nem maradhat el személye?
Mondd, míg egy kupicát leöntsz,
volt ő járásunk szemefénye,
vagy csak falusi kis kölönc?
Közelmúlt lapját ki széthajtja,
láthatja, túlvagyunk már rajta. –
Nem nagyon forgatnám a kést,
de kockáztatok föltevést:
demokráciánk bárha biztos,
van még kötődés, színtezet,
Lehetséges, hogy itt rezeg
egy még élő feudalizmus?
Kliensek, s főleg rokonok?
bizony, Móricz nem álmodott.

7.

A latin nincsen most divatban,
de kormányuk hagyott utat,
személyem így nem lett hívatlan,
s diák-ésszmunkát felmutat.
Eredmény egy időre menti.
De nem próbált *megszerettetni*,
nem volt nála cukros kanál,
mint tette bőszt orosz tanár.
Aztán lehet beszélni róla,
hogyan tantervünk a tőle várt
elkötelezett proletárt
s tizenkilencet fölkarolta.
Tekintélytől lett tény hamis,
még a magyar nyelvtanban is.

8.

Hogy hasonulásunk, a teljes
kiteljesedni nem tudott,
még mondani is veszedelmes,
új vezérünktől zápul ott.
Tő, képző, jel, rag négyesére
(ez hangzott csak) így szólt az érve:
Vegyünk bármely szó-szeletet,
tő viszonylagos is lehet. // tőként is
viselkedhetett.
Ily bölcsességek közepette
jól jött dicséret, elnöki,
mely bár a férceket ellöki,
később más mégis megszerezte:
Kérek, hát, kartársnőm, neked
jobb szemlélet-vezérletet.

9.

Megenni egy jobb marhasültet
azt állítólag nem lehet,
s egy jobb ügyért nem lelkesülhet,
kit éltet szabály-tisztelet.
Népszerű kollégánk melléfog:
a két *bé* nem mindig középfok.
Kell új szó? vagy mivégre nem?
Szokásból tudja: helytelen.
Mit tehetünk? Rút példatára
akadt bőséggel mára sok,
hogyan igeekötőket rakott
latin szónak páncélzatára.
Sok jó szabályt – ma nem titok,
nem tudni, miért tanított.

10.

Időben most előre mentünk:
majd mind később példák ezek.
Szóban is béna volt a lelkünk,
lenyomta tartós végezet.
De szólni kéne versről is már:
Csak sejtettük, ki Sinka István,
ám szerepelni volt ügyes
Várnai s Karikás Frigyes.
Pedig ha írtunk életrajzot,
tanácsos volt megírni azt,
hogyan apánk milyen nagy paraszt,
s én vagyok első, hogy kirajzolt
(nem alkot bár s nem mond misét)
egy új népi értelmiség.

11.

Jevgenyij elveszté örökre
a jó gyakorló iskolát –
Itthon maradt, nem vitte többre,
s örül, világ, ha néha lát.
A CSÁSZY ment – akárki lássa!
jól szervezett kirándulásra:
Ki Mit Tud, táncos este, és
honismeretre nevelés.
A *rendszer* gyakran ment vidáman:
ország-vezénylő égi kar
pénzt erre még gyakran csikar,
nem úgy, mint teszi mostanában...
De végy osztály- s KISZ-életet,
bajunk újból kezdődhetett.

12.

Ifjúi kollegák csoportja
később is még velem futott.
Egyeseknek kifújta a portya,
s örült, ha másfelé jutott.
Nagy pedagógus volt mellettem
néhány szakon, feledhetetlen,
s munkám ha volt olykor remek,
az ő kezükre ismerek.
Szólnék mindről elismerőleg,
ki játszott nemcsak egy klisé,
ámbar nem volt egyéniség –
De hullanak már mind mellőlem.
időnként újul még a seb,
hogyan elment a legkedvesebb.

Második fejezet

1.

Hősünk unalmának tanyája
nem volt költői környezet,
dús almatermő adománya
átépült falvakhoz vezet.
De hát hősünk – a lelke rajta –
magát cseppet sem zavartatta,
maga csinált költészetet:
felfogott májusi szelet,
s könnyen feledtető tavasznak
ha megérezte illatát,
tudta, versen mint árad át,
s ő mást nyugodtan elhalaszthat.
S hogy mit csinált a másik ott,
azon folyvást csak ásított.

2.

Mert ez volt a természetében:
amíg nem ért s tud teljesen,
nem kívánt piszkálgatni lében,
maradjon bár szegényesen
s vagyoniilag reménytelenke.
Sorsa is lanyhán érdekelte,
úgy építé reményeit,
mint kinek nincsen helye itt.
Kivált a politechnikához
állt példás-ellenségesen,
de külsőleg szívélyesen,
embert fölényesen kiátkoz.
Nálunk gyakorlatibb a rang:
a téma ház, motor, Trabant.

3.

Zsenijét Elviránk becsülte
unt intézményében csupán –
Jevgenyij őt is elkerülte,
de ment a dáridók után.
Igaz, volt ez főleg ivászat –
S még jó, hogy könnyedén kimászhat
a még nem durvult szervezet,
s termő tevékenységbe kezd.
Idővel hogy lett Olgácskája
/vagy Tatjánája, nem tudom/,
megfogta ifjú lelke bája,
s kit alkalom hozott elé,
Őt egy életre elvevé.

4.

Igazában nem jött eléje,
kereste a romantikát,
így lett a kislány lelke fénye,
tudott is *ebből* adni át,
talán hogy véle egyességre
jusson a lány őszintesége...
Jó volt ez állapot neki,
viszály még nem kezdette ki,
mígnem társadalmunk szokása
/szokásrend tán nem kórtünet?/
bár működött a becsület,
e szép viszonyt alá nem ássa.
Így ezt a sorsot érte meg:
cserélődtek a térfelek.

5.

Viselte is még büszke fővel,
s akadtak drága helyzetek.
Nem gondolt társra másik nővel,
s egyként szerettek gyermeket.
Unottas hőünk lassan émed:
a gyermek főleg anyjáié lett –
A megroskadt élet-keret,
s félénk újvilág-ismeret
állott közönyösséggel ölt itt:
utat lelteni ki nem tudott,
dolgai közt gyakran jutott
magasságból a sárga földig.
De ez a téma még nekem
későbbi bús történetem.

6.

A kölcsönös kitartás kínja
s a kényelem is egyaránt
mégis maradásra indítja,
s tűrni jelenetek sorát.
Egyik maradt, hogy karrierjét
zavarni otthonról ne merjék. –
Ő sem bánta a helyzetet,
több szabadságot élvezett.
E helyzetük így hozta már most:
társakra nem figyelve élj!
S e fél autista szenvedély
az öngyilkossággal határos.
Őrizgeté olybá hitét:
vénség nem jön el semmiképp.

7.

De hát eljön, minek tagadjuk
/tudják bölcsőbb testvérei/
Szeretetházban halt meg atyjuk,
magát sem jobbra érleli.

— — —

Tán bölcs, aki nem várja ki:
József Attila s Márai.

8.

Pajtás, az élet jó borából
habzsoljatok hát, míg lehet!
Mert elhaladt időnk kirámol,
s meg nem marad fény bennetek.
Vagy nem volt kezdetben sem épen?
Volt nékem is ünnep-beszédem,
mit írtam, ostoba mese,
nem való még emlékebe se.
Szemem csukott lett csalfa fénynek,
tetszős lett, mi ebből kimos:
ganéjban is turkálni most,
mondván búcsút bús költeménynek.
Élet delén hát az derű,
mi fegyelmes és pártszerű?

Harmadik fejezet

1.

Ám Jevgenyij Jules-nek végtére
a Párt komoly munkát adott:
oktatva a hon védelmére
viseljen pajzsot sisakot.
Tudománya, a térképészet
régóta alkotott egészet
azzal, hogy néki élvezet,
hogymenni s látni szeretett.
A tájfutást még nem ismerte,
megkedvelte aztán nagyon,
aztán – bocsáss meg, angyalom! –
honvédelmi ismeretekre
– adalékként mit sors adott –
már nagyon könnyen rákapott.

2.

Tereptan volt tehát a tantárgy,
ebben tüntette ki magát –
Nem látta bár lélek kalandját,
csak fellazított iskolát.
De sportszakosztályt működtetve
fantáziásabb lett a kedve,
hogymár csupán elméletet
oktatva, edző lehetett,
s képviselhette versenyzőit
bajnok- s kupaversenyeken.
Régi versem szól énnekem,
kikkel tudott jól lenni ő itt –
Órangyala kit így vezet,
leljen csodát, költészetet.

3.

Prózai volt másként a lénye,
tanáros, kissé tán rideg,
nem tündökölt a szép erénybe,
mit mondanak költőinek.
Nem tudni, milyen tűztől hajtva
valamit csak szerettek rajta,
ellessve a lélek nesztét
hangolódott benső beszéd...
Viselkedésben botladozva
fegyelmezetten hordta itt
születésének titkait
és senkiben sem megfogódzva.
Csak összetoldozott imázst,
s mondják, nem szeret senki mást.

4.

Elmondom gyorsan még a többit,
miről lírák csak hallgatott,
de versregény-beszéd kiöblít
minden befülledt hajlatot.
Lett területnek elnök-őre
számítottak rá, rendezőre
megyei főfő-okosok
és más buzgó kisvárosok...
Ne bántsuk Őket! Terhes munka,
mert nem volt elég embere,
kissé visszaéltek vele,
míg az egészzet meg nem unta.
S az se érdekelte nagyon:
működik még e sport vajon?

5.

De oktatóként cseperedve,
miként zarándokló barát,
végigcaplatni támadt kedve
a KÉKTÚRA útvonalát.
Kik nézitek csak s tán aludtok,
csak millió lépésről tudtok,
jól tudva, nem volt marhaság,
amint haladt a tarka stáb.
Ládd, olvasóm, mellőzve líra,
viszontagság volt, sport, kemény
közös nevelő televény,
bár nem úgy, ahogy meg van írva –
Most bőbeszéd-rém fenyeget,
Versből idézek lényeket...

Éreztem: csatát vesztettem,
mégis ifjak közt szereztem
– ilyet minél többet lássak –,
kik munkámért még hálásak.
És tudom, akadnak ottan,
kiket jól megtanítottam
(Senki szememre ne hányja!)
egy-két jeles tudományra,
s hogy milyen szép a derengő
ősz fénnyben kint az erdő,
hát még ha szétnézünk abban
a ragyogó szép tavaszban,
és én hogy mi mindent láttam
e kicsi Magyarországon.
Idézni most elég lesz hát

hegyek intim szakadékát,
avaros lejtős útjait,
jól megmászható csúcsait,
s mi előbukkan vagy vezet:
csobogó csermely-vizeket.
S falu este ha akadott
(főleg hogyha elmaradott)
ha beszálltunk szállás végett,
leltünk szíves emberséget.
Szállás? Ne csodálkozz rajta,
volt gyakorta szénapajta,
s tehénbőgés, lónyerítés
volt a hangulat-körítés.
Én, határban, erdőszélen
szegényes fölszerelésben
aludtam(?) kint, ha lehetett,
s micsoda kórus ébresztett!
A százféle madár-zengzet!
A természet még üzenget.
De rendelet – átok rajta,
ODK-rend megzavarta
dolgunk – pihent agyú ötlet!
Túra vissza nem jött többet.

6.

Országjáró körök, de kérem,
mi más volt ez, mint kotyvalék?
De hagyomány köt és szemérem,
mert csúnyább szókat mondanék
e túlszervezett társulatra,
hol tájfutás és túra gyatra,
de tavasz végén s őszelőn
megyényi népség összejön.
Valami új mozgalmi jelleg
kezdett megint mozdulni itt,
kellett tudni is valamit,
de szem előtt vagy s megfigyelnek:
Helyzet borzol föl lány-kedélyt,
s rontják magatartás-jegyét.

7.

Így kellett hát boldogulni –
s még élt a régi szervezet.
Hősünk kezdett mindent megunni,
S egy búcsúversenyt szervezett.
Közben még iskolát is váltott,
hol őt nevelték, mint diákot.
Maradt szakosztály-szervezés
s ODK – együtt már nehéz.
Megmaradt a pártmunka is még,
mi neki régen kijutott,
mert hogy szemináriumot
neki kellett vezetni ismét
egyképpen nyugtatván magát:
nem szerette Amerikát.

8.

Talán úgy nyolcvankettő táján
tollat megint kezébe vett,
de nem töprengett lét talányán,
s nem tűrt érzelmi életet.
Baudelaire és Rimbaud műveletje,
vélte, kaland teljesedett be,
a l'art pour l'art-t szerette ő
régén, s most is ez jött elő.
S ők, kiknél – kedvencei voltak –
túltengett modoros imázs,
segítetett egy kis túlírás:
paródiás szinten lakoltak.
De maradt szellem, forma, kép –
és olvasója mondta: szép.

9.

Így hát nem érte célját ez se –
S hogy eltelt még tizenöt év,
kívánta, hogy elkeseregje
megint fölényes ötletét.
De kezdetén az új világnak
antológiákat csináltak:
hát jött egy új és régi had,
verset csinálni lett divat,
s kiszedni ó asztalfiókból
most érdemes, nem volt vitás –
bár e rögtönzött hivatás
aligha másod, régi óbor.
Így most meg kellett érni azt,
hogy szellemnek is kell piac.

Negyedik fejezet

1.

Orosz regényhős lelke zajja
tudom, téged nem érdekel,
legföljebb, mint volt nője, csajja –
így jobb, ha már föl sem veszel.
Megszoktam lassú földi létem
filozofikus szenderlétben,
de hát, mondom, nem állhatott
buzgó feminin állatot.
Utálta a saját nemét is:
gügyi röhejt ki jól tudott,
komplimentjeit bámulod,
tán ő szeretnél lenni mégis.
Régi balladám égbe tör
a „közönséges életről”.

2.

Egyszer játszani jött a kedve,
mert adva volt a forma ott:
foglalhatná Puskin-remekbe,
mikor köszönthet nőnapot.
Formálva mondanivalóját
a Nőnap is meg ő is jól járt:
nem kandikálhat benne rés,
csiszolt megint a verselés.
A bosszúság utólag más lett:
hogyan Puskin-verssel szállni el
megtanult Varró Dániel
(Rímeidért, Árpád, bocsáss meg)
Gratulál néked, kisöreg,
Gyulánk, játékos vén gyerek...

3.

Nohát most, régi társam, Puskin,
tiéd ez elszánt versregény,
mert forr bennem, miként a must, ím,
hol pince vár őszünk derén.
Miként ő szőlejét kapálta
permettel is bőven megáldva,
a fürtök közt is nézve szét:
vidám a természet-beszéd?
– így ősi litteraturánkba
ma még ha vers fogantatott,
gördülékennyé válhatott
modern korunk csodálatára.
Csinált kanyargó rím-regényt,
s szökellő jambus-költeményt.

4.

De valóság is volt a pince
s a szőlő, mit még nagyapa
munkás két keze és gerince,
megművelt szívós alkata.
Szülőkről testvérekre szállott.
Ma már csupán hősünk kapál ott,
tűr hőséget, fagyot, ködöt,
babot termelt és kötözött.
Nem lett ugyan paraszt-erőssé,
de ér- szívbját még nem kapott,
tevő-szívóssá válhatott,
fogyó terrénumán egy őslény.
Kis termelvénye gyatra kincs,
de szemére vetik, ha nincs.

5.

Dédelgetve tudta szeretni
a friss zöldhagymát és tököt.
A pusztulót, ha tudja, menti
– néha sikerrel működött.
Forralt vizet, kalapált hordót,
bakhát alá trágyát kihordott,
pár versében erről dalolt,
mi életének sója volt.
Vagy íráskényszer volt az inkább?
De ha csücsül majd egy szobán,
*létezh*et s írhat ostobán,
gondolta, szíve is kalimpált.
Bizony csak elbúsult ezen:
kultúrácskánk elég leszzen?

6.

Az ő ifjonti édenkertje
volt ez. Bozsódi nagyapa
őt itt szerette és emelte
– boldogabb is lett általa.
Asinárai olasz fogság
s Nápoly is mindezt felfokozták
(ilyet gyermekfő jól megért),
ma is idézik szellemét.
Mert hát a régi törzsőrmester
tudott családnak élni most,
mikor mondták: reakciós.
Én gondolatát jól ellestem
– gondolta, s ő beszélt nekem,
mire megy ki az életem.

7.

Hogy sorsunk csak a szegénység lesz,
tepsiben sütünk kenyeret,
sőt érzelmünkben is kivégez:
pusztul, mi bennünk megered.
Nem mondhatjuk ki azt se, ezt se,
csöndben kell beszélgetni este:
ávós vagy más sötét alak
járhat épp ablakunk alatt.
Még jó, hogy polcon vagy szekrényben
akadt könyv, nem tiltván tilos,
mégsem nagyon ajánlatos
hogy híre tág utcáig érjen.
Bizony, szégyellni kellett
„A nemes székely nemzetet”.

8.

Ez a Bozsódi-polcon tengett
(nem is kell tán említeni),
s A magyarság néprajza mellett
Móricznak összes művei.
Jókait, Gárdonyit (és kit még?)
megszerezni kellett segítség:
„Klasszikus is kavár ködöt!”
Válogatás-elv működött.
Gulácsit és Herczeg Ferencet
– szörnyű még kimondani is –
megismervén másokat is
lett polgári írókon edzett.
Hajózott Verne vizein,
s tudta, ki Huckleberry Finn.

9.

Olvasmányok s érzelmi élet
Másik tere is még kinyílt:
a dombrádi nagynénikéknek
háztája nyújtott szép idillt.
Marika, Lizbeth és Jolánka
nyaranta három hétre várta
és az apai nagyszülők
öccsével együtt mindig őt.
Határ- s vízi felfedezések!
Intim táj volt ez, nem magas,
rendesebben parasztias
(Múzsám erről még szólni késett)
Korai fekvés, felkelés,
és volt esti tehénfejés.

10.

A nagynénik varrtak, daloltak
békebelit, órákon át –
Jó katolikus család voltak,
s hozzá a magyar patrónát.
Nagyközség kis templomhegyére
vasárnapi zengő misére
jártunk, a csillogó ritus
révén egy kis katolikus
lélek is költözik belénk tán
– hisz mi református fiak
voltunk, mint a Bozsódiak
(kivált nekem ez volt az égtáj)
Anyám került bár templomot,
vallásban nevelést adott.

11.

Én pátrohai gyerek voltam.
Dombrád nagyobb volt, szélesebb,
roppant református templommal
s Tiszával dicsekedhetett.
Ahol mi laktunk, Öntelek volt,
vizenyős, külön község egykor.
Kanális-parton állt a ház,
hősünk öccsével ott tanyáz,
klottgatyában, hajósteknővel,
de kis tudósként némileg,
mert a Marika néninek
kitanult társa lesz idővel.
Szívesen kézbevette itt
régibb prepa tankönyveit.

12.

Egyszer csodát talált: Reviczky!
Könyvét már látta, mint gyerek,
most csak tankönyvből: megdöbbenti,
hogyan más, mint a filiszterek.
Ki sorsát pénz, siker közt végzi,
KÖLTŐ tudta felülről nézni,
Mert tudja Ő is, mit kapott.
Tetszős volt e létállapot.
Magam is hasonlót éltem meg,
mélyebben az élet-sarat –
Tudván, ez költővé avat
szent állomásán kis létemnek:
öntudatomnak szelleme,
s a vigasztaló dal-zene.

Ötödik fejezet

1.

Főhősünk és a költő sorsa
éppen hogy csak különbözött.
Vélem, ez a csipetnyi morzsa
elvegyül a sorok között:
hogy a szeszélyes elbeszélő
feledkezvén kimért eszéről
s nem élt-halt úgy Anyeginért,
meséjéből itt-ott kitért.
De harmadában és felében
úgyis tudja az olvasó,
hogy e zavaros békasó
önéletrajz tulajdonképpen.
Szidja bár érte valaki,
csak azért sem javítja ki.

2.

Anyeginunk történetébe
(hiszen közélet volt elég)
s mert nincs Hymennek hossza-vége,
most szép levélke illenék.
Igaz, írt levelet s kapott is,
Nem érdemes idézni most itt:
Mindegyik irodalmi mű,
s maga nemében nagyszerű.
Majd összefogni szégyenellte,
elővett csak kis fecniket,
mert hisz amit érezhetett,
olyan, mint Hold fogyása-telte.
És lírában formálva meg
Asszony-Madonna s Nyafka lett.

3.

Különben orosz hóshöz méltón
(később több nagyság írt ilyet)
mint mások ott Sirály-Fehértón
élt csak könnyelműségileg.
Sorsát ő míg meg nem lakolta,
csak érzelmek játéka vonta:
Remélte, a hölgy néki van
nemes-kitartó passzívan.
Nagyobbra is vett volna merszet,
Pazarolva imádatot
kiket csodálni adatott
egyszerre is, mint Miskin herceg.
Sorsát hát megszenvedte és
már tudja: van gondviselés.

4.

Nem vitte őt kíváncsisága
miként Bezuhovot, Pierre-t
tapodni ágyutalpnyi sárba
izgágát, kit bús láz kivert.
Ő máskülönben kedvelt hősöm,
S hol végzi majd, tudom erősen:
élt már ő lumière-szeszen,
s tudom, itt lázadás leszén.
Szóval Jules harminc éve él már
kétszobás lakótelepen,
s az írószobás térfelen
az ablakon ki és be szél jár –.
De menni innen el s oda,
mégiscsak jó stratégia.

5.

Gyermekének ez volt szobája,
s ugyanez íróasztala.

Ifjak s lányoknak lenge bája
sugárzott, élet hajnala.

Most ez opus szerzője körmöl
benne, választott bús örömből.

Ablak s fűtőtest van elől,
nyáron a forróság megöl,
nem véd, csak sötétít redőnye.

Megritkul gyakran a dal itt,
ősszel, télen ír valamit,
ha éppen ki nem hal belőle
ami tán született vele,
a vers csapongó ihlete.

6.

Családjának egy sort sem írt ő.

Jobb részt veszített költő kebel
tudja, hogy értelem szerint nő
s gyermek is többet érdemel.

Lett volna, mint rég Arany János
közönséges ember, mint mások:

minden dolgában ép legyen,
gondolta játszi könnyeden.

A házi lét vágott húsába,
s ál-közéletnek hogy felült,
végül semmit sem sikerült
plántálni megfogtatásba.

S azt, hogy felette van tető,
turistaházként vette ő.

7.

Oly állapot következett itt,
„ahol méltatlan férj a pár”.
Javíthatott csak néhány centit,
nem csillogott fény homlokán.
Bár egyesek meglátni vélték,
hogy kiütközött némi érték
abban, amit itt-ott csinál,
mécsesének lángjainál.
De érzelmet családi körben
közvetlenül fejezni ki
nem sikerült sohasem neki.
Csak mások művében, gyötörtén
élte át, mi ott megesett:
emberit, szép érzelmeset.

8.

Már szégyellte földi lényét,
mint „rossz próféta”, elszelelt,
nem is kívánta már: megéljék
e kárhozatos szép jelent
úgy, ahogy neki adatott meg.
Tán hegyre nézve ballagott lenn,
vagy éppen a hegy tetején
nézte, hogy földön tünde fény
mellett csálni s jó lenni mernek.
Rosszat sorsban ő nem gyanít,
de tudja zord fonákjait
nagy híveként Schopenhauernek,
kinek, míg zöldellt kinn a rét,
bölcssességét csodálta rég.

Hatodik fejezet

1.

Nekem, jaj, bút hoz visszatérted,
szabad világnak szép kora!
Ünnepre vár virágos réted,
új rendszer első mámora.
Szólásszabadság szép neszére
hajlott lelkünk belső vezére,
de ökonomice nekem
maradt e tájék idegen.
Hogy visszajött a tisztos polgár,
az mégiscsak kedvére lett –
ámbár nem vert itt gyökeret,
mi agylebenyben felbomolt már
kisembernél, hát még, kivált,
ha tud ideológiát.

2.

Jobb lényét ki nem óvta eddig,
rosszabbul, mint egy iskolás,
beszédben, tárgyban körbeleng itt
egy új si-va-ta-go-so-dás.
Mi csak hallgattuk, hogy mi szépet
mondhattak még a pártvezérek:
garantált szó, nem lenini!
Tessék vonatból nézni ki:
Jól megépült régi, vagy éppen
csak újonnan felhúzza már
pusztulásnak indult a gyár
helyet nem lelő szégyenében.
Sorsod miképpen s merre lett
kerékpáros munkás-sereg?

3.

De össze sem jött egykettőre
gazdaság üzlet-alapon.
Csak kínos várás lett belőle,
hogyan élénkül majd egy napon.
Ki szállt újonnan, mit a lepke,
dolgozni már, elfelejtette:
otthon is jó volt lenni, és
jött szegénységi bűnözés.
De hát sorsunk alakult mégis,
mert volt *valahol* termelés is
meg ellátás, vásárló pláza,
leginkább mely a nagybani
tervcsaládost szolgálja ki,
s időtöltőkkel összerázza.
Félsz, hogy a belváros kihalt?
Maradt autó és hivatal.

4.

Hősünk csak bámul, nem tehet mást,
érezte, mit felfoghatott,
hogyan kivetik ma, mint a leprást,
ki nem tart „úri fogatot”.
Sőt nem törekszik effélére,
megmarad, mint világ szegénye.
Társa, tehetségtelenebb,
az isten lábát fogta meg.
Nyelvileg tudta, mi a „holding”,
hogyan „hold” annyi, mint német „halt”,
s ilyet csinálni sem akart
(barátunk egy kissé bolond így).
Sőt, miként az eszeveszett,
divatszók közt is elveszett.

5.

Hogy hát a médiák mifélek,
kérdi, pedig tanult latint,
a franciához mindig félénk,
huncut célzást ő nem gyanít.
(ma franciában semmi része)
Szaktárgyának sem jó vitéze,
bár felismerni nem dilis
az angolon keresztül is
az elkopott latin varázsát.
Új nyelvszellem ránk is kihat:
más szót, mint angolt alig ad
szavakból is csinálni vásárt –
Újlatin burjánzás alatt
sem tetszetős a tőalak.

6.

Privatizáció! A legfőbb!
Száz média mit zengedez!
Fogalom állat, hirtelen főtt,
hol félig tiltott kéz belez.
Nincsen itten gazda, se leltár,
igazából nem érdekelt már
rég volt szokások élete,
s foszlott a szavak hitele.
Sok veszteség ment el mellettem
s ha nem bosszant is száz titok,
az mégis írni csábított,
hogy effélét már cselekedtem.
Tán ó-írásból könyv leszen,
Elviránk várta lelkesen.

7.

Mások is mondták nyakra-főre,
a tehetség mi szép dolog,
elvesztegetni volna dőre
költőileg mit álmodok.
Mit tudták ők, álmoknak vége,
a mának értelmetlensége
s kínozza őt a kénytelen
helyét nem lelő értelem...
Kollegáknál mosoly fogadja:
tán szolidáris kis derű,
ráismerés, hogy kényszerű
volt tévelygésem ágazatja.
Közelről sem különb a tömb:
apám, nejem sem volt különb.

8.

Moszkva, hazánk kedves leánya,
hozzád hasonlót hol lelek?
Mehetnék pionneers világba,
„country”, de szép szó, ott lebeg
fölöttünk, életünk keresztjén,
jobb hitekben mit elveszejt még
s ijesztő álmokhoz vezet
a meg nem váltó környezet.
Békességét zavartam én meg
piszkosságosan, részegen,
kit MENTŐ is még fölveszen
(Hát mostan így közöltem véled,
hogy így volt a helyhezet,
mit mond egy régi fejezet.)

9.

De máskülönben e Kisvárda
hol – nem mondtam még – ő lakott,
egy szép napon őt is csak várta,
és írtak róla honlapot.
Ám 70. körül felejtették.
Helyben hagyá még ő is ekként:
Költészet: Ratkó-gyöngyhajó,
s különb a prózai való –.
Hogy megjelent a MELLÉKÁGAK,
s A SZÓLÓ LELKE ráfutott,
néhány lélekhez eljutott,
s édes mákonnyá lenni válhat.
Tartalma: bús költő-letét,
s nem hozta ifjú énekét.

10.

Mondhatnám: ifjú sohasem volt,
legföljebb csak szédült gyerek.
E földre csak véletlen landolt,
most környékezi rémület,
hogy itt vele mi fog történni,
hogy csak szívós, közel sem égi
az összetartó szervezet
mi szükségképpen még vezet.
Tán kedvelte egy-két Tatjana,
kit *idejében* nem szeret
a félreomlott képzelet –
csak hogy vénségként meg ne bánja:
Olyan fontos mi végre volt
kergetni más illúziót?

Hetedik fejezet

1.

Tavaszi fagy úzi-fogyasztja
Rétköz-terünk körös-körül.
Van érzetünknek már vigassza,
s énekhang-zengzet ott felül.
Keresztény létünk hol föléd lát,
keresi hozzád már a létrát,
megújult édes-bátoran
teremtő lét, hozzád, Uram...
A halmok is, a Nyírben, beljebb,
hol a sziki tippán s a múlt
évi székfű, mely sárba fúlt,
feléd duzzad mind és kiterjed.
Veletek lenni szeretek
tökéletlen növényzetek.

2.

Csodálta: az élet burjánzik,
nemzés havát mint éli át,
s csodálja ő, fellengő másik,
a győztest, az élet fiát.
Hát köztük itt ő meglett éppen
sétányi hajózásaképpen,
ahol az élet tengere
(mare neagra, cserno more)
dús habzású fantáziámat
rokonszívvvel dédelgeti –
Másutt élni sem jobb neki,
létére hol ki felvigyázhat
Nem kell neki hű szerető,
mert csak magányos medve ő.

3.

Csodaképp mégis megvalósult,
hogy politika s szerelem
fő-fő műzsaként belecsókolt,
ha nem is lett úr versemen.
De nem szólal meg „lázban égve”,
csak egyfajta gyötrelmességbe,
mit magként hordott száz elem,
és szabályozta fegyelem...
A léleknek belső derűjét
érett bölcsesség hozta el,
magáért mely tán nem felel,
ám világsorsban elmerül még.
Észjárása eredeti,
magát noha nem kellett.

4.

Valóban szép volt e komolyság,
őtőle mi kitelhetett...
Gyarló lelkét tisztára mossák
a jámbor felületesek.
Tudta: „búskomolyságnak” vége,
csúfondáros hang jött helyébe,
majd posztmodernebb mánia:
hagyomány és irónia.
Bár régiség új fegyverzetben
mához s örökhöz szólni mert,
lett nem kívánatos, kivert
a régi lelkes szellemekben.
Kínlasztva magát már agyon,
tapasztalása fáj nagyon...

5.

De ennek is idő kellett még,
ahogy kirajzolt négy kötet.
Talányok nyomták és emelték,
s a versek hozták lényüket
természetben és kultúrában,
hangsúly máskor politikán van,
máskor: hogy babrált ki velem
örök vonzódás, szerelem.
De téma nem járt önmagában,
csak úgy a toll hegyén libeg
mindig ugyanazt írni meg
félkész rendszer foglalatában.
Csak kár, hogy nem virágzik a
képalkotó fantázia.

6.

Mint egykor a jó Kosztolányi
megírta a Kisgyermeket,
tudott bár mássá is még válni,
úgy vették: nyafog pityereg.
Így ő az első könyvecskével,
emlékekben mely most is évell,
nem szégyenére! Csak adott
nevére egy példázatot.
Hiába árnyalt rajz, okosság,
és ötlet is nem volt elég –
Vagy kellett rangos kötelék,
kis örömük hogy felfokozzák?
Divatvirág meg túskebaj,
Adieu, te kisváros, sebaj!

7.

Hősünk azonban tisztában volt,
hogy a közöny nem érdemi,
lakóhelyen szokott alakfolt,
költőnek nyakát nem szegi.
S hogy szólni nem tudó nép ajka
a költőjét még számontartja,
néhány meg lesajnálva mind –
de kell hozzá kis marketing,
s a könyv ekképpen nem vészett el,
s jó szó nemcsak tőlük telik,
kik a poétát kezelik
az életben is szeretettel.
Szív dolgában nem alkudott,
s hálás lenni nagyon tudott.

8.

Szabolcs községnek drága telke
s a nem „ősz Tokaj” (Rakamaz)
hősünk lelkét nyomta s emelte,
költősorban lévén kamasz.
De az emlék ma is virít még,
hogy feltalálta Halász Imrét,
(Hála neked, Gabulya Pál,
felvezető keresztapám).
De aztán Prosszer Gabriella
vitte az AKIOSZ-ba őt,
úgy vélte, helyes célba lőtt,
ám bosszúságot nyeldekel ma.
Ritkán kap bár védő italt,
nem úgy, mint más, ő még kitart.

9.

Új szerzőknek vén-ifjú nyája
még egy juhocskát elfogad.
Ez lett hősünk újabb tanyája:
felfedezhet víg másokat.
Szárnyát itt is hogy el ne nyessék,
még környékezi idegenség,
mert van, ki másfelé haladt,
Szabolcska-vers is még akadt.
És melyik versnek jobb az ára?
kedvet mely csicseregve lel,
vagy úgy jobb, hogyha ráfelel
rejtettebb szív sugallatára?
Bizonyosság, ki látcsövez,
s lornyettet is még rászögez.

10.

Ez a kicsiny társadalmacska
szép műveket bár megbecsül,
(Most azt várod rímre: macska)
dorombol hát s érvényesül.
Olvasó, ezt kívántad, tessék!
Életszagú természetesség
magzatvize ömlik el itt
– olykor talán irigylem is.
Lelkét „rímes” vers könnyen adja,
elmondani sem oly nehéz,
s figyelem bárgyún legelész,
ha megszokott lett arculatja.
Hát a te versed másmilyen,
Okoskodó Jevgenyijem?

11.

Türelemmel vett tudomásul
igaz vagy vélt sérelmeket.
Tanulta: verse egyre vásul,
ha nem tölti akol-meleg,
s nincs mögötte a társ, a másik,
és a madárszó is hiányzik,
tárgyak világa rá kiált,
s nem hangzanak szentenciák.
És a kollektív érzületbe,
mi lelkesít s közérthető,
nemigen kapcsolódik ő
– költőileg így nem születve.
Bár azt érezte, ami kell,
nem úgy, hogy magából kikel.

12.

Katasztrófára, fájdalomra
nem reagált közvetlenül.
Élményeit gyűjté halomra,
míg ércceé válnak ott belül.
Nem tudják, hogy ihletett lázba
hogyan írta ő meg, kibányászva
érzés-telért, belső imát,
s mit könnyezett ki a világ
szabályos, megformált sorokban...
Olyan nagyon nem lelkesít,
de megcsinálásban segít.
Én is, ahogy köztük forogtam.
Viszálykodástól ódzkodott,
s valahogy így gondolkodott.

Nyolcadik fejezet

1.

Oroszos témához méltóan
Moszkvát már említém vala.
Fővárosunk, kin most a sor van,
Pest, életem új hajnala.
Én szó szerint is láttam réges-
régén, még nem voltam hat éves,
így emlékem foszlánnyi már,
ma is szól értem még imám.
Nem vonz ugyan nagy tisztelettel
viselkedés- és nyelvdívat,
maradtam benne régi vad
(ezt versben már megírtam egyszer).
Hogy tudom szeretni ilyen
türelmes keresztényien?

2.

Színház, multság, tarka éjjel
számára meg nem nyíltak itt. –
Nőtt a város utcában, térben?
– ezt nézte csak s vonatjait.
Otthon vadult a pusztaságban
száraz fűvön s medárdi sárban,
de állapot, mely mostoha
ki nem kezdette őt soha.
Tanulta Dante nyelvezetjét,
aztán spanyolt, a Garciát.
Hozni ebből vásárfiát?
– ilyen szempontok nem vezették.
Félretéve e szép *nagyok*,
románul is már elgagyog.

3.

Nyugtalanság, mi űzni kezdte,
mint azt a régi Jevgenyijt?
Ő úgymond csupán csak visszavette,
mi járt neki érdem szerint.
Még a „langyosban” – kell, hogy értsed,
autóshad ostromolta Bécset,
a repülőst meg hívja zöld:
trópus-Kenya és Thaiföld.
Haszon ha volt a költészetbe,
hősünket vitte csak oda,
hol az utazás-iroda
tisztes programját megtervezte.
Egyformán érték volt neki
Genfi tó, Prága, Pompeji.

4.

Ő ezzel is vigasztalódott:
a hű térkép életre kelt.
Hogy többre adjon néki módot,
kalandokért már nem felelt.
Nép sorsát mint nyomták s emelték
és ön-haszon nem érdekelték.
Mit várjon földön és egen?
Itthon is éppoly idegen.
De mit nyelvből tanulni ráért,
többet tett néhány mondata,
mint politikusok hada
a népek jobb barátságáért.
Olaszból tudott már sokat,
csehül csupán a számokat.

5.

De ennek is örült a portás
Prágában fenn a Vltaván.
Barátságunk nem éri rontás,
e kis gesztusból tudja tán.
Máskor meg dicsért ételt – egyként
benn, in cucina, megértették
kérdésem: állat vagy növény
az esti étel-költemény?
S emlékszem a szép románkára,
ki boltos volt, miként adott
önkéntlen nyelvgyakorlatot,
s így a falu kocsmárosára.
De hát nem mondtam még neked
a szép romantik-németet.

6.

Ez tán elsvábosult azóta,
vagy élsz még, Schiller-nyelvezet?
Szellemem javát szerteszórta
Pest, Pécs és Debrecen, Szeged.
Burgenland, Steyr, egykor utálat,
kedvessé most egy szóra válnak,
mert elvarázsolt volt e táj
életem gyöngé hajnalán.
Hajlottam *másra*, német nyelvre
(Ne túrd: megfeszítetve élj,
ezt súgta az élet-remény
az Inn táján elszenderedve).
Ausztriában meg Svájcban is
jól voltam, kistudós-hamis.

7.

Mint egykor én is, lenge hősöm
trillázva, hetykén utazott,
magában is bízott erősen,
megvetve rongy vigyázatot.
Tudta, hol járunk: *Aadorf* jobbra,
Winterthur tájékán vagyon,
Altdorf és Tell más tájakon.
Zürichben nem lelé csoportját,
keresték: tán eltévedett,
de nem volt oly szedett-vedett,
hogy meg ne ússza ezt a portyát.
Aadorfi vasúti jegyet
(rájött: rossz) visszavétetett.

8.

Nem történhetett volna szebben:
a busz Altdorfba megjövén
csodálták másnap, velük szemben
ott ült a Tell-szobor tövén.
Utasára Svájc jól vigyázott:
pályaudvaron éjszakázott
– nem olyan nagyon álmosan –
tolvajtól biztonságosan.
Figyelme nem lett szerteszórva:
megfigyelt várost, hegyeket,
s még azt is tudni kellett,
hogy végállomás Bellinzona.
Jól használt ki teret, időt –
Csodálta hát mindenki őt.

9.

Még egy másik storyt szeretnék
költeményembe tenni most,
tudatban mi el nem veszett még,
és összemérni sem tilos.
Egykor vonatból Ady Endre
mélázott a svájci hegyekre.
Glarus, Bern, hova szem elér?
maga is dekadens-fehér.
Nálunk nem sápadt így a szellem,
és vonzó volt a férfitárs,
míg józan értelmet kínált,
csak ha produkált, kellemetlen...
S a nőben az volt a nemes,
ha nem szép is, de kellemes.

10.

De mondhatom hát: veszve tértek
kedvre, társam nyomán/szerint,
észbökjei olyat ígértek,
mi széplényt mindig földerít.
Szóviccet nem becsültem sokra,
máskor kiblicceltem sarokra,
de most nem volt erőm elég,
mert némi szellem- s művi fény
ellenállásom megcsapolta.
S ha bosszúságom hoztad is,
tudlak érteni, vén hamis
szómágiás boszorkány-konyha!
E kis helyen, amíg lehet
áldozok néked verseket.

11.

A „vers” szót antik értelemben
vonatkoztatva sorra csak,
én jámbor olvasóm, szerelmem,
hadd, hogy elbúcsúztassalak.
Mert hogy jó művet Kisvárdá
habár kelletlenül, kiállta
(különösképp e szerteszét-
kürtölt esszéi énekét),
hát most, úgy kell, legyen meg néki
az is, hogy én befejezem
szépköltészeti halk neszem. –
Városunk nézze: száll a régi
polgár-múltjára a lepel,
s tudjuk, senkit sem érdekel.

Jegyzetek a FEJEZETEK-hez

Első fejezet

2. versszak 7-8. sor A Kádár János vezette munkás-paraszt kormány különb párt akart lenni, mint a Rákosi-féle Magyar Dolgozók Pártja.

7/4 Egy tanítványom harmadik lett az országos latin versenyen.

7/8 „Bősz” volt, de a tantárgyban nem követelt sokat.

9/1-3 A „jobb” a. m. „jobbféle”, tehát nem „jobb” valaminél.

11/5 A Császy László Gimnázium a mai Szent László Középiskola elődje, a középfokú tanító- és óvónőképző utódja.

Második fejezet

6/5-6 Erőteljesebb férj jobban beleszólt volna a dolgok menetébe.

Harmadik fejezet

1/5 Nem volt éppen „tudománya”, de elég értett a térképekhez. 14 éves korában jól használható várostérképet rajzolt.

2/11-12 Lásd *Szatmári emlékek* című versem, a *Megszakadt ösvényen* című kötetben

7/2 t.i. a tájfutó szakosztály az ODK-n kívül.

Negyedik fejezet

1/13-14 „*Két ballada a közönséges életről*”. Ott írtam azt, hogy „nincs jobb, mint a közönséges élet” Villon modorában.

2/12-14 Tkp. Két Tóth Árpád-rímpárról van szó, de az *öreg-gyerek* rímet kevesen ismerik (Egy-két sugárnyi régi nap)

6/12-14 A mű főhőse egyes szám első személyben gondolkodik.

7/1-2 Valóban ez következett be, szó szerint is.

10/13-14 Apánk reverzálist adott, így mi anyánk vallását követtük. Ennek fejében anyánk lemondott a templombajárásról.

11/4 prepa=tanítóképzős, v.ö. orosz prepedavetyel.

Ötödik fejezet

1. versszak Ez a versszak igyekszik helyre tenni ama kisebb következetlenségeket, amikor az író és főhőse, vagyis az egyes szám harmadik és első személy összekeveredik.

3/3 A *Sirály* című Csehov-darabról van szó, ott is mindenki máshová és más iránt vágyakozott.

4/8 Időben továbbgondolva a *Háború és béke* cselekményét Pierre-ből kinézhet egy későbbi dekabrista.

4/12 A kis túlzás ezt jelzi: Ebben a műben nem a tényanyagot kell komolyan venni.

6/9 A „házi lét” tkp. a „rendes” kiegyensúlyozott, családnak élő állapotot jelenti. Hősünk tkp. otthonülő volt, csak utazni szeretett.

8/10 Naiv is volt egyfelől a mindennapi gyakorlatban, v.ö. Lenszkij.

Hatodik fejezet

1/7 Nem értette a kapitalizmus rendszerét. Ma sem.

3/11 Olyan vásárló, aki nem megy naponta kisboltba vásárolni, hanem hosszabb időre tervszerűen vásárol.

5/2 Az 1. fejezetben volt már szó hősünk szakképesítéséről, de hát ez az egész költemény „játék komolyan”, amint mondta Ratkó József.

5/4-5 Mint egyszerű lélek (Lenszkij) idegenkedett a finom, adott esetben huncut célzásoktól.

9/4 A „honlap” túlzás, csak némi internetes szerepeltetésről van szó.

Hetedik fejezet

2/8 Az idegen nyelvi alakok tartalmilag a 8. fejezet hasonló tartalmú részeihez kapcsolódnak. De ennél is fontosabb: az „élet tengeré” után a szerző csúfolkodó ún. *depoetizálást* vélt szükségesnek, a posztmodern gyakorlatnak megfelelően.

9/8 Szó szerint így igaz, de az egykori költő neve nem a legrosszabb szerzőkre vonatkozik. Csak Ady nyomán került a szövegbe a név. A mi Szabolcskáink kissé vén gyerekek ugyan, de van tartásuk, jól felépített erkölcsi és érzelmi világuk, verselni is elég jól tudnak.

10-11 Nem mindig különül el, mi a jellemző főszereplőnk verseire és mi a másokéra. A versszakok második felében helyreáll a „világos” megfogalmazás, addig ironikus értékbizonytalanság áll fenn.

Nyolcadik fejezet

1/12 Lásd *Budapest* című versem (Megszakad ösvényen).

6/4 Az egyetemi városok felsorolása azt a tudatzavart hivatott érzékeltetni, ami a nyugati külföld megítélésében mutatkozott egykor.

7 Altdorf volt Tell Vilmos városa. Az utazó ide vonattal és busszal jött el. A buszjegyet is Zürichben adták ki, a vasúti jegyhez mellékelve.

10/2 A *nyomán/szerint tudatos* depoetizálás. Olyan, mint az I/8-ban a kétféle sorváltozat egymás mellett. Jelzik, hogy a költemény nem természetes képződmény, hanem vállalt csinálmány.

11/7-8 A *Zengő labyrinthról* van szó.

A versregény utolsó két versszaka az eddigieknél töményebben tartalmaz posztmodern stílusjegyeket, jelezve az olvasónak, hogy a költemény nem egyszerű mese.

GONDOS GYULA

Dombrádon született 1939-ben. Pátróhán, Kisvárdán járt iskolába. Majd Debrecenben magyar-latin szakon végzett. Kisvárdán tanított 1962-től, ma is ott él.

„Első publikációm (1957) után számíthattam magam tevékeny alkotónak. Mesterem nem volt, igazodás tekintetében legtöbbet kissé idősebb, illetve velem együtt induló pályatársaimnak köszönhetek.

A tanári munka és a családi élet mellett életem derekán turisztikával és tájfutó sportág szervezésével foglalkoztam. A »független-nyugalom«-hoz először iskolai könyvtárosi tevékenységem során jutottam el, ekkor már – mások rábeszélésére – kiadtam régi verseim válogatását *Mellékágak* címen. Ezt követte *A szőlő lelke* (2000), a *Megszakadt ösvényen* (válogatott és újabb versek) és ráadásként a *Marasztó rímhajlatok* (2006). *Zengő labirinth* címmel jelent meg újabb kötetem, mely

prózai munkáimból ad válogatást. Nem vagyok kimondottan irodalmár típus (nyelvészkedem is), csak lírikus alkat, aki talán már megírta epilógját.

De az új évezredben, racionális hajlamaimnak engedve, recenzióírássra is rávehető voltam. Újabban pedig egyéni élményből fakadó irodalmi arcképeket írok, magam és mások számra is hézagpótló mondanivalókkal.” – vallja életrajzi írásában.

„Az AKIOSZ-hoz 2000 óta tartozom. Itt hamarosan kritikust csináltak belőlem, holott fél évszázada megrögzött lírikus vagyok. Verseim az AKIOSZ lapjában a Kristályban, amellet Klárisban jelentek meg rendszeresen” – tudjuk meg Gondos Gyulától.

Tagja a Váci Mihály Irodalmi körnek, és évek óta rendszeres résztvevője, aktív szóvivője a Szabolcsi Írótabornak. Szerepel a Rím Könyvkiadó gondozásában megjelent *Kislexikonban* (Tokaj, 2003), valamint az *Arcok és énekek* verses antológia 2007-es és 2009-es gyűjteményében is.

